

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
külső szénutca Sikó-ház, 36 számmal.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Évnyegyenként 3, félre 6 pft. külföldre évfolyamként 4 pft.
Megjelenik a K. Közlöny minden Keddén, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetések minden egyes hirdetés után 10 pkr bérletdíj és minden négyhavas egy sor után számított 4 pkr beküldése mellett közzétételnek.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyalók u. m. előzetes, hirdetések, reklamációk sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

COLONIALIS ÉS RÉPACZUKOR-KÉRDÉS.

I.

Nád, raffinade nádméz, vagy répaczukor? Ez a jelen napok édes kérdése. Tudva lévő dolog, hogy jul. 6-án Bécsben mindkét gyártmány képviselői meghívása mellett értekezlet kezdődött, mely a gyarmati nád és a belföldi répaczukor-gyártás viszonyait meghatározza, s érdekei fölött tanácskozzék.

A birodalomban négy fő colonialis cukorgyár van: Gratzban, Laibachban, Görzben és Bécs-Ujhelyben (Wiener Neustadt). A két első Arnstein és Eskeless, a harmadik Ritter s társa, a negyedik Reyer és Schlik tulajdona. Ezek közül abécs-ujhelyiben — a roppant sok épület és gépezet árát bele nem számítva, — nyolcz millió; mind a négybe összesen jórészt negyven millió pengőforintnyi üzleti tőke van fektetve. Már ha az üzleti tőke ennyi, képzelhető hogy a forgatott tőke három-négy anynyi. E tőkének legnagyobb része minden esztendőben csengőleg s pengőleg... Indiákba vándorol, a fogyasztó közönség pedig újból meg újból egészíti ki a rengeteg összeget.

Nem czélunk itt magasabb államgazdasági elméletekbe mélyedni, sem okoskodni a fölött, vajjon nyer-e az állam, ha egy 14 — 25 pft. között variáló mázsa nád után a gyárnaktól 7 pft. vámot veszen,*) nyer-e még azon esetben is, ha az indiai ültetvényes maga — pedig ez nem fizeti soha — ezen vámot fizetni akarva kelméjére a vámpénzt nem róná, föltéve, ismételjük, hogy ezen behozatali adó az ültetvényt éri, nyer-e az állam valamit, midőn minden 7 forintért két, három sokszor négy annival többet küld a gyarmatoknak? Nem üdvösebb-e az oly gyártás, mely belföldi versenyével a külföldit akár paralyzával, akár merőben letéve, az álladalomnak évenként milliókat meg milliókat a kiszivárgástól megőriz? Az említett négy gyár összesen minden nap 10,000 pft. fogyasztási adót fizet, mi évenként az ünnepnapokat kivéve, 3 millió pengő forintnál többre rug. Ezekből folyólag a négy gyár tulajdonosait bátran el lehet nevezni az ausztriai nádmézgyártás nagymogoljainak. Éreztetik is ebbéli hatalmukat a nádméz-fogyasztó kereskedő-világgal. Soli-

*) Magán ember 14 pftot fizet minden mázsáért.

dítása a négy gyárnak példabeszéddé vált, de azért erdélyi fűszeres bajoson kapott tőle nádméz oly módon, mint másuttan más portékát szerezhetett; mert míg a jelen közlekedési eszközök mellett a hosszú uton számtalan viszontagságnak, megázásnak, romlásnak, pusztulásnak (a megrendelő veszélyére) kitett, megrendelő nádméz elvágva rendeltetése helyére megérkezett, a rövid látta-mu váltó szinte előbb lejár, ennél fogva a nádméz, kereskedőileg szólva, mint macskát a zsákban comptant fizette. Pediglen az egész civilizált világ tudja, hogy a fűszeres éppen ezen — bár fényűzési, de azért roppant kelendőségnek örvendő — cikk után legeslegkevésbé nyér; a forgatott teméntelen összegek utáni nyereség legnagyobb része a gyártólajdonosoknak marad kezökben; ők a szép konczczal nem akarnak megelégedni; igen természetesen, eddig egyedül uralkodtak a piacon, a vidéki kereskedő különös szerencsésének tarthatta, ha a hatalmas négy gyár egyik bár alá rendelt utazója őt magas jelenletével szerencséseltetve méltóztatott és néhány ezer pftnyi nádmézre megrendelést elfogadni kegyeskedett.

Most már máskint áll a dolog; most ők, a régenten oly büszke vezérek, kérdezősködni és kínálni utaznak, mert hatalmas versenytársaik keletkeztek a répaczukor gyártókban. Ezek már nem elégednek meg a nyers cukoranyag gyártásával, hanem raffinálnak is még pedig úgy, hogy alig enged a raffinált répaczukor akár egy kukkot a colonialis raffinadának.

Szileziában gróf Larisch több évvel ezelőtt — mint mondják — derangirozott volt, ma a répaczukor gyártás után milliókról rendelkezik, a répa nagy részét a roppant közel poros határon át vámmentesen kaphatván a gyárba. — Cseh- s különösen Morvaországban nagyszerűleg terjedt ezen iparág, holott elején a mázsa után 3 krt. most már 30 krt. fizetnek a kincstárnak. Robert ur gyára Szelowiszben (Morvaország) minden évben egyedül négyszázezer mázsa répat gyárt föl, de két annyit gyárthatna, ha a töle répatermelés tekintetéből bármikor pénzlelőletet nyerő földbirtokosok s földmivelők eleget produkálhatnának.

Mi ugyan nem tudjuk, mennyi százalékos nyeresége lehet és lehetett a colonialis gyárnak, de annyit bizonyosan tudunk, hogy gr. Larisch és Sobert urak rendszeren 15 — 20% sőt az idén, mivel a nád tetemesen hágott, és így a felszökkenő nád-cukor után ők is minden ok nélkül fölkoppoltak, tehát kedvező conjuncturák kö-

zött még többet is nyertek, de ebben azon rationabilitás rejlik, hogy ezen nyereség és az egész tőke legnagyobb része benn marad mindig az álladalomban. A Miskolcz környékében levő edelényi répaczukorgyár a nádiaknak egész Tisza-környékbeli vevőit, a galicziai répaczukor színterén a répaczukor vevőit, a galicziai répaczukor színterén a nádiaknak!

Mint a farkas a mesében, az alatt álló bárányra ráfogja a forrás-zavarást, úgy a nádiak állítják, ők mily ártatlanul szenvednek, mert a répásokkal többé nem versenyezhetvén, inkább fel is hagynak a nádgyártással, ha a répaczukor-gyártást az álladalom nem... nehezíti.

Hét évvel ezelőtt — ha nem csalódunk — ilyesmi Franciaországban is történt, tehát nem új találmány. Ott is a nádiak nem nyugodtak, míg a répásokkal rá nem vették, hogy kompániába álljanak, ez meg is történt; a répások anyagot szolgáltatnak, a nádiak raffináltak, manipuláltak, hiteleztek és a fogyasztó közönség? nem tudjuk bizony, ez mit csinált!

A birodalmi nádiak állítják, a répaczukor-gyártás nehezítése szükséges, mert ők, a nádiak, mindig oly nagy fogyasztási adót fizettek; mert a répa-termelés nemzetgazdasági tekintetben veszedelmes (?), miután a földmivelés egyéb ágait ez által elhanyagolva látják, minek idővel kenyérdrágaság lehet a következménye (hm!) ennél fogva czélszerűbb, ha a nép a font-czúkrót, mint fényűzési cikket, egy ezüst-garassal drágábban fizeti, mint a kenyér fontját (beh gyengéd előregondoskodás!)

Mert ők nem versenyezhetvén a répásokkal, s felhagyni kénytelenek levén a nádval, félni lehet, hogy a küzdőterén egyedül maradó répások monopolizálni fognak; s mert elvégre az állam tekintetbe veheti azt is, hogy ők a legeriticitusabb időkben is jó czukorral látták el a közönséget; ergo?

Vegyük ezen objectiókat bonczkés alá.

RÉPA-CZUKRÁSZ.

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Bukarest, jul. 28. 1857. Ha Moldova fia oly hő kebellet csüngenének hazájok uniálásán, mint a Secululu lelkes szerkesztője, a rövid időn megtörténendő követválasztások után kétség alá sem jöhetne az unio bizonyos győzedelme. Ő nemzete jövőjét és felvirulását annyira össze tudja kötni az unio kérdésével, miként ennek átví-

SAPHIRA.

Koszorúzott pályamű.

Irtá

HALMÁGYI SÁNDOR.

I.

A szerencsecsillag.

(Folytatás.)*

— Jó éjszakát, édes bátyám uram; — viszonzá Markházi, magához véve kardját, mentjét és süvegét; — áldassék az ur és legyen áldott szerencsecsillagom, a mely e házhoz vezetett!

Azzal intett a vén szolgálóleánynak, hogy menjen előre, s követve őt, a szabadba lépett, s hol a viharok már csak távozó léptei, a távoli mennydörgések és villámlások, valának ismerhetők. Az ég fölönként derülni kezdett, s sötéték palástján itt-ott egy-egy élénk ragyogású csillag tűnt fel. Éjfél elmúlt vala már ekkor, s az egész városban nagy, siri csend uralgott; csak egy-egy nyugtalan házi eb csaholása, kakasok szólása, s a mi oly andalítólag hangzott át a tiszta, de kissé hűvös éji levegőn, — a marosparti ligetekben fészkelő vadgalambok búgása szaktá felbe azt.

Magdus egész végig vezette vendégét a hosszú, kongó fatornáczon, az épület végéig, a hol azt lehete hinni: a tompa szeglet véget vet a folyosónak, jobbra hanyarodott és néhány meredek, a falba eresztett, függő lép-

csön csoszogott fel, a melyek az ugynevezett toronyszobához vezettek; itt átadta a csinos, kis házi lámpát, nyugodalmat jó éjszakát kívánt és minden további szószaporítás nélkül visszasietett.

Markházi egy kisdéd, kerek szobába lépett, a melynek kandallójában vidám tűz ropogott, barátságos melegt és szelid fényvilágot terjesztve szét. A butorzat csak egy mennyezeti ágából, vörösrre festett asztal és egy pár lóczából állott, a melyek egyikén Tamás gunyaszott, nagyokat gyököntve, hogy majd-orra bukott.

— Jó reggelt, öreg gyerekek! — mondá az ifju levente egész vidáman a vén csatlós valára ülte, mire az ijedten ugrott fel, s eszevesztetten kapdosott maga körül: — hát hány hét a világ, mit álmodott, hogy érzi magát ennel a házban?

— Ejnye, beh megijesztett nemzeti uram! már minék való ez? — zúgolódott Tamás, álmos szemét dörzsölve nagy öklével: — de uram isten! mi dolog ez, hogy egyszerre ilyen csillagszedő jó kedve kerekedett, holott csak az imént, már tudniillik, hogy a kapu előtt azt mondta volt, hogy szeretne tovább menni e háztól; nem úgy néz ez ki, hogy itt szerencsecsillaga fejlődjön?

— Oh öreg Tamás, édes jó öreg szógám! — viszonzá az ifju egész önfeladten a becsületes, agg csatlós nyakába borulva; — vajha ne csalódnám! de nekem úgy tetszik: feltálatlan szerencsecsillagomat, — folytató ömlengő, patheticus hangon. Én láttam őt feljöni, s a mint ragyogó szépsége előttem tündökölt, lelkem ismeretlen gyönyörözésben úszott és azt a pillanatot nem adtam volna királyok csinált örömiért; én láttam őt és most is látom őt... oh ragyogj, ragyogj nekem teljes pompában tündökölvé és ne borulj el előttem soha!...

Tamás mind ebből egy szót se értett, az ablak felé nézett, hogy lássa ő is azt a csillagot, a melyhez gazdája imádkozott, de az ég arra felé sötét és csillagtalan levén, gyöngéd tisztelettel elutasítván magától a nyakát ölelő karokat, jól megnézte őt, hogy hát vajjon megbomlott-e az esze, vagy talán igen is mélyen nézett a boros kancsóba? s az utolsó esetet tartván valószínűnek, mentori, gondoskodó hangon szólt:

— Jöjjen Pál urfi, jöjjen, zárja be az ajtót, s aztán feküdjék le szépen. Ott a fejénél vannak a börszákok, érti-e? a börszákok, a mikben vagyonából az utolsó aranyok fülelnek. Vigyázzon rájuk jól, ha esze van!

— Jól van, édes öregem, jól! Majd vigyázok... De kérlek valamit magától: látta-e a házi kisasszonyt?

— Láttam hát, hogy ne láttam volna; beszéltem is vele. Sokat kérdezősködött nemzeti uram ki volta, mi volta felől, s mikor el nem ptyeredett a lelkem adta jó gyermeke. No az való, hogy jó szíve van, meg szép is nagyon, isten bizony! nem láttam szebbet; de olyan fehér, mint a patyolat és gyenge mint a harmat. Szegényke! nem fog sokáig élni.

— Bolond beszéd! — mordult fel Markházi, a ki eleinte gyönyörrel hallgatta a jámbor, együgyű öreg fecsegését, de utolsó szavaira megdöbönt, kellemetlen érzés kapta meg; — ej, menjen kend csúf halálmadár! Ugyan hol a lelke, hogy ilyen szörnyű gondolatra vetemedik? Menjen, ha mondom, kotródjék innen, nem akarom hallani huhogását.

És szorongva tuszkolta kifelé, mintha félt volna tőle, hogy még valami hasonló bolond bölcsekedéssel áll elő.

— Ejnye, hogy kerget nemzeti uram! mi lelke már!? — veszekedett Tamás egy ki-

csit boszankodva, hogy csak amugy hajtják kifelé, mint egy rossz gyermeket. — Jól van hát, megyek már a szímbé, a lovakhoz; alig is vártam, hogy már mehessek. De jöjjen és zárja be az ajtót; mert tudom jól, hogy elalszik, mint a föld.

— Jó éjszakát! — végzé be a társalgást Markházi.

S gyorsan bezárván az ajtót, kardját odatette maga mellé, még egy hasáb fát vetett a tűzre, kioltotta a lámpát és a magas nyoszolya puha párnái közé dőlve, édes ábrándozásnak engedte át magát, s a mint az álom becsukta szemét, ajkai e szavakat susogák utoljára.

— Te vagy... te vagy... szerencsecsillagom... Ragyogj, oh ragyogj... és ne borulj el előttem soha... Szidónia... csillagom, szép csillagom... ragyogó csillagom... szerencsecsillagom!...

(Folytatjuk.)

Az erd. gazdas. egylet jul. 28-ki közgyűlésén tartott beszédek és jelentések.

(Folytatás.)

II.

A fogalomszaki titkár jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

Itt levén ismét azon időpont, a melyen az igazgató választmány a közgyűlésnek félévi munkásságának sikeréről és eredményeiről leszámolni kötelességének ismeri, két ellenkező érzés tölti meg keblét. Öröm az egyik és megelégedés önérzete, ha azt, a mit mint valószínű sikert és eredményt vagy bár csak kezd-

*) Lásd a Kolozsv. Közl. 108-dik számát.

é vagy bukásától feltételezi amannak további életét vagy rögtön halálát. De pártjának, mit ő is nyíltan bévall, van itt is egy pár szerencsétlen hibája: az össze nem tartás és a hivatalok őrsége: miket ő ékesszólása minden mennyköveivel sújtani el sem is mulaszt. Valóságos gyermekességre is mutat az, midőn a választók mind választottakká szeretnék magokat felavatni, vagy — mint ő mondja — nincs kerület, melyben száz választó közül kilenczvenkilencz követne vágnék lenni: nu e zsude-czú in kare dake se afle o szute de alege-tori dintr' insi 99 se nu aibe idea a se fatse representant. Mint hajdan a rangvadászat, épp oly kórsággá fajult ma bármilyen követé választatni, s bár tény, hogy a nemzeti azaz unio-párt oly erődus, miként képes volna a többiekkel mind elnyelni; de még maig sincs szervezevügy, a hogykellene. Ar pute a ingriti pe to ate csele-alte, kind ar fi bine organisatu...

Már ha a nemzeti pártnak még itt sem volt ideje magát szervezni, hol akadály nélkül működhetett, sőt felül-ről is pártoltatott: mit fognak ekkor a moldovának mondhatni? — Lehet-e hibáztatni az ellenpártot, ha ez éberebb? — Lehet-e hibáztatni a magyarokat, ha azaz szatmári emigránsok. Annyi igaz, hogy Oláhországra nézve ez év sok tekintetben emlékeztet a múlt. Négy politikai, egy egyházi és egy természetföldrajzi folyóiratokban szélester van nyitva mindenki számára a nemzeti életrevalóság kitüntetésére *) s boldogok, ha oly bő aratásuk leendő, mint falusi testvéreiknek az idényi rendkívül dúsz mezőkön. Széna, búza, török-búza és repce, mint írják, az egyiptomi hét bő évet juttatják eszünkbe. Főleg a repcéről azt jegyzik meg, hogy mióta German ide áthozta, soha oly dusan nem termett, mint az idény pl. egy pogonon **) 1000 — 1500 okát. Ide jegyzem még a múlt heti galaczi és brailai piacokon volt gabona-neműek mennyiségét és árjegyzékét: volt 40,000 kila török-búza, kilója 130 — 150 le, 2000 kila búza 230 — 260 le, 1000 — 1500 kila zab 72 — 74 le.

KOOS FERENCZ.

Smyrna. (Folytatás.) Ma a legnagyobbik ezenszigetek közül Meganisinek hívják, körötte még több aprók vannak; a kelet felé Acarnaniához közelebb eső két nagyobbik neve Calamos és Castos; az északra fekvő kisebbek Sparton, Maduri és Scorpi; a nyugatra eső Thilia; a délre eső Oulikon, Chitri és Pondikonisi. Mindezen szigetek kevés földdel vannak borítva, azért növényéletre szegények, a mi okozta egyfelől már a Homér idejében, valamint az újabb időkben is a veleneczei kormány korában, lakóinak a tengeri rabló életre kényszerültséget; másfelől az alkalmas és számos kikötők, és a szigetek buvóhelyek, valamint a számos sziklák és zátonyok miatt üldözőiknek ezen tengeren a hajózás veszélyessége mind inkább kecsgették őket a már nevezett kalózálatra; ma egy néhány pásztor és szegény halász keresi fel vagy lakja. Maganisiben van két falu és körülbelül 600 lakos.

Ithacához közeledve látunk még két jelentéktelen szigetet: Astacost — ma Atoko — és Arkudit, és előttünk áll ezután Ithaca — ma Thiaki — ebből is

*) 1. Anontziatorulu. 2. Concordia. 3. Secululu. 4. Izraelitulu román. 5. Predikatorulu. 6. Isis.

**) Széle 18. hossza 42 öl — 1286 öl.

ményezett haladást fel tud mutatni, azon erő-hez méri, a mely rendelkezésre állott; de ellenkezővel a másik, az aggodalom, mely önkénytelenül ébred lelkeben és nyugtalansítja az egyet jövője iránt, ha azt, a mit tett, ahhoz méri, a mit a kormány és a gazdaközönség egy országos ezimet viselő egylettől méltán követelhetne. Enyhitü ugyan ez aggodalmat azon öntudat, hogy a hátramaradásnak se az egyet, se maga a választmány nem okai, de ez legfőbb megnyugtathatja a lelkiismeretet, a hon anyagi jövőjét szemmel tartó hazafi aggodalmát nem oszthatja el, sőt a munkás és jóakaratu férfit nézve tán nincs leverőbb gondolat, nincs nyomasztóbb helyzet, mint ha látván közeledni a bajt és a vést, magában érzé, hogy munkássága és ereje nem képesek azt elhárítani vagy bár csak enyhíteni, hogy buzdító és intő szavai pusztában hangzanak el, hogy éppen azok, a kiknek leginkább volna érdekükben vele kezdet fogva a közjóra, az anyagi és szellemi jólét előmozdítására közremunkálni, a kiknek saját javokra kellene a küzdésben vállalt vetve mellette nemcsak kiállni, hanem ki-tartani is, éppen azok összedugott kézzel távolból nézve nem eléggé sikeres fáradozásait, nem hogy segítenék, hanem gáncoskodással és bizalmatlansággal akadályoztatják és még terhesb teszik, úgy is nem igen kedvező állású.

Mint minden egyesületnek, úgy a gazdasági együletnek is célja az elszórt erők és tehetségek egybegyűjtése és központosítása útján, a gazdaságot, mint minden anyagi és szellemi jólét alapját, a virágzás azon főkará emelni, a melyen állnia kell egy a mivelt nemzetek sorában helyet foglalni kívánó nemzetnek, és e cél elérésére azért alakul egyület, mert azon anyagi és szellemi munkák ellátására, a melyeket részint maga az élhaladás, részint a mindenfelől eléálló akadályok elhárítása meg-

csak annyit szándékszm leírni, a mennyit láttam, vagy lehetett volna látni. Ithaca nyugatra Kephallenia, keletre az Echinades nevű csoport sziget közt fekszik; Strabo szerint 80 stadium lett volna a kerülete, de az újabb felmérések szerint úgy jó ki, hogy két annyinál is több. Áll két nagyobb darabot, miket egy földszoros köt össze, és a mik közé egy öböl vágódik be éjszakkélet-dél-nyugati irányban, a mely öbölben több apró kikötők vannak; legnagyobb hegye a szigetnek az éjszaki félreszen, neveződött Néritonnak, a déli félreszen lévő Néionnak. Vala egy hasonnevű városa, és egy más Alalkomenae nevű, Polüktorion nevű kisebb városkaja, és három fő kikötője Reithros, Phorkus, és Schoinos, a több aprón kívül, miket csak újabb nevéken ismernek. Homér azt mondja róla, hogy kicsiny, köves, lovaglásra nem alkalmas, sat., de mind e mellett nem mondja természetlennek, sőt inkább hogy bőven termelt gabonát, bort, esőtől, harmattól bőven vala nedvesítve; kecske és marhalegelőnek jó volt; sok forrás és élőfák voltak benne. Valamennyi érdekes helyet olvasunk az Odysseában, az, vagy a keleti oldalán fekvő a sziklaszigetnek, vagy a mai Aetos nevű város helyére, másik egy más Polis nevű helyére, némelyik tán vak buzgalmában a hány om-ladványt lát, mindannyi helyre teszi a keresett várost; szóval mikor hatot akarnak vetni, meg lehet éppen vakot vetnek; mindezen sok botorkolások után legnyilvánlatóbbnak látszik azok helyeztetése, kik a régi Ithacát a mai Vathy nevű város helyén keresik, mivel ez a város a költő szavaival egyezően a Néion — mai Stephanovuni — alatt fekszik, a Reithron — mai Vathy — kikötő mellett, a mely kikötő ma is a a legtagasabb, legalkalmasabb, a fennirt szántóföld vagy lapály ma is bőven terem gabonát, a köröttei dombok szőlőt, bort; nem messze esik a Korax nevű csuától, Aretusa — ma Pigada — forrástól, és minden egyéb helyi kedvező körülmények leginkább meggyőzhetik a régiség buvart az iránt, hogy az Odysseus városának és székeinek a mondott Vathyban kellett lenni. A Láertes kertjét, mit oly paradicsominak ír le a költő a sziget éjszaki fele részén, a Nériton hegy alatt, Ithacától északra, a mai Leuka nevű falu körül keresik. A Korax — ma Koraka — nevű hegy, a Néionnak egy csucsa, a ma Stephanovuninak nevezett hegynek délkeletre fekvő sziklaja, ebből ered a régen megénekelt Aretusa kutja, patakja, mely mellett volt az Eumaios nyájör tanyája; ebből itt az Odysseus disznai, ez a patak a sziget keleti felén ömlik a tengerbe, előtte fekszik egy kicsiny szigetke, — Parapigada — mi eltakarja a szem elől; ma is sok nyáj tanyázik ezen patak partján, mivel tiszta, hideg vize van. Az Odysseus hű kutyájának, és

11 kecskenyájának tanyáját már nem tudom, hol lehetne feltalálni; tán hagyjuk őket nyugodni, a régiek különben sem szerették, hogy bolygassa valaki az eltemetetteket.

(Folytatása következik.)

A sztojkai fürdőről. július 18. A városi élet nyárban egyhangú, társas mozgalmak nincsenek, annál változatosabb s élénkebben telik az idő fürdőkön, s azért vágnak még azok is ilyenkor fürdőre, kik egyébiránt egészségesek, és nem öknélkül, mert a fürdői élet sok érdekes s játékkal bir. A könnyű, nyugodt élet, hol legalább egy időre ment az ember az élet gondjaitól, hol az illedék czege alatt a társas életbe becsuszott feszesség nyúgeiból kibontakozhatni, s leomolvák az osztályzati választó falak, s egy őszinte bizalmas családi körben találjuk magunkat egészen patriarchalis szellemben, nem is neveléscsész, a mesterkelt feszesség, az elklünözési szellem mint fürdön, hol minden embert egy cél ösztönöz, egy hit lelkesít, s egy remény biztat.

Sztojkára is, mint más fürdőre, az emberek vagy gyógyulni, vagy mulatni jönnek, s nem igen távozik senki, ki egyik vagy másik tekintetben cztelt ne ért volna; ily nemű igények kielégítésére nyílik már tér a hazában is, mert természeti bájokban dúsz hazánk, gazdag gyógyforrásokba és ásványos vizekben; nagyon tudom hát hibáztatni az oly hazafit, ki mind a mellett is külföldi fürdőkre megy.

A sztojkai fürdő Erdélyben azok közé tartozik, melynek gyógyereje csak a közelebbi években lön elismerve, és méltányolva. A forráskutak, melyek nem sok évvel ezelőtt marhailatoul használtattak, most csinos körfedél alá véve életujtató cseppekkel kínálkoznak az ország minden részeiből öszvegyült gyógyvendégeknek; s hol csak egy szalmával fedett majorház állott, most több rendbeli épületek nyulnak el, melyek felett fa-sorokkal beültetett hegyi utak kigyóznak; s hol csak madárdal és pász-torsip zengedeztek, most rendezett hangászkar villanyozó működése gyönyörködteti füleinket.

Fekszik pedig a sztojkai fürdő a dézsi kerület láposi járásában, Kolozsvártól 10, Dézstől, N.-Bányától 5 órai távolságra, rokonnevű falu szélén, egy széles völgy-nyílásban, mely a regényes alaku Sátor hegyinél végződik. Már maga a Dézsről idevezető út igen érdekes, s a legszebb tájakon visz át. Főleg a hollómezei hegyi utról a legmeglepőbb látvány nyílik a szem előtt. Szemben az iszonyu magasságu Czibles hármass csucsa, ezen Erdélyt Magyarországgal mintegy öszvecsatoló hármass kapocs, a hit remény és szeretet közös jeleként emelkedik a távol ködéből, azon alól a Bu a havas, alább a Sátor hegye látszik, melynek tetejébe mélyedik egy kut, hol a monda szerint, Gál Szirmai Ilonájából ösmeretes Pintye nevű oláh rabló drágaságait még most is meglehetne találni; a háttérben Csicsó hegye egy rokonnevű vár romjaival; mind megannyi érdekes nyugpontul szolgál a szemnek; több mint három órán át zöld fák s csörtöt patakok között vezet a hegy-ut, s nem egy forrás kínálkozik mint enyhitő ital a fáradt utasnak; ha ehez képzeli az utazó a legelő nyájak harang-kongását, a pász-torsip és furulyahangot, s a danolva eper és málnás kosárával előjövő szép oláhleányt: tökéletes lesz az árki kép.

(Vége következik.)

Gerend. Jul. 27. 1857. Ma vásár van Gerenden, nem mondom sokadalmat, mert itt szép kevesen vannak. A legnagyobb aratás idején, jó gazdaember nem is jár

kíván, egyesek ereje nem elegendő. Az egy-let öszpontosítja az egyesek erejét egy tömör erővé, melynek áldásos munkálkodása ismét az egyes tagokra árasztja jótékony hatását. Ámde hogy ez így lehessen mindenkinek előtt és mindenek felett szükséges, hogy az egyesület való-sággal több egyesek központosult erejét képviselni képes legyen, még pedig annál több egyes-let, minél csekélyebb azon járuléka, a melyvel minden egyes külön érdekei megkár-rosítása nélkül járulhat a közjóhoz; szóval az egyesületnek annyi anyagi és szellemi erővel kell rendelkeznie, hogy e tekintetben még a legtehetőbb egyes is túl tehessen.

Csak is ily körülmények közt van értel-me az egyesületnek, s miután a képtelenség magában véve olyas valami, a mi, ha van is valahol darab ideig fennállása, éppen azért mivel e fennállás csak elkenyészregett tengődés, rövid időre el kell, hogy pusztuljon, azt a tanulságot vehetjük ebből, hogy oly egyesület, melynek nincs annyi ereje, hogy akár anyagi, akár szellemi tekintetben oly szilárdul álljon, hogy mindenfelé szabadon mozoghasson és terjedhessen, a mennyire a szükség és az egyesület érdekei megkívánják, és ne legyen képtelen minden életbevágóbb vállalatot visszariadni, mert nem engedi ereje annyira terjeszkedni, az oly egyesület, tagjainak és tisztviselőinek minden önfeledőzése és buzgalma mellett el kell, hogy pusztuljon, mert nem levén képes azon czlnak megfelelni, a melyre alakult, a közönség bizalmát veszti, és nemcsak új erőket nem fog a maga körébe vonhatni, hanem lassanként még azok is kihúzódnak belőle, a kiket a közjóérti lelkesedésök hozzá csatolt volt.

Legyen szabad ez elvitathatlan igazságot erdélyi gazdasági együletünkre alkalmazni és egy kissé megvizsgálni, mily reményt nyújt e

szerint annak ereje a jövődöbeli fennállásra és életrevalóságra.

Legelőbb az anyagiakat tekintve, első rovat a pénz. Együletünknek évi jövedelme még most se éri el a kétezer forintot. Ez egyetlen számbeli adat, a mely röviden van kimondva, oly sokat jelent. Képzelnék magunknak egy egyes gazdát, a ki évenként nem költött kétezer forintot az ő gazdaságára; bizonyára minden tapasztalt gazda be fogja vallani, hogy az ilyen éppen nem tartozik a nagy gazdák sorába, kivált oly időben, a mikor 40 pkrón alig lehet egy gyalog napszámot, 6 pftón alig egy ekenapszámot szerezni. A gazdasági egylettől azt követeljük, hogy befolyása az egész országra terjedjen ki. Kétezer forinttal egy városon se lehet sokat segíteni, annál kevésbbé egy országon.

Az egylet mintaintézetéi eddig egy fa- és egy szőlőiskolát foglaltak magokba, a melyekhez az idén különféle mezőgazdasági kísérletek járultak gabnafajokkal és mesterséges takarmányokkal, a mennyire az egylet pénzereje engedte. De miután az egylet pénzereje csak igen keveset enged, természetes, hogy e kísérletek is nagyon kicsiny mértékben történtek, s korántse lehet tőlök valami nagyszerű eredményeket remélni.

Mindazonáltal az egylet anyagi erejének elégtelensége még nem mutatkozik oly szembe-tűnőleg az anyagi téren, mint a szellemi. Az egyletnek még csak arra sincs módja, hogy szellemi munkálatait kezelő tisztviselőit arra kötelezhesse, hogy az egylet dolgai legyenek azoknak első rendű és főfoglalatosságai, az egy-let tisztviselői mind oly egyének, a kiknek az, a mit az egylet érdekében tesznek, mellékes foglalatosságuk; már pedig hogy valaki mellé-kes foglalatosságának úgy járjon utána, a hogy kell, arra ritkán van példa, pedig az egylet-

nek e tekintetben elkerülhetlen szüksége volna legalább egy egész emberre.

Igy áll egylettünk. Nem kerül nagy fej-tő-résbe ez elészámolt adatokból kifejtteni azon következtetést, hogy így sokáig nem állhat. Azon erőmegfeszítés, a melylyel a választmány és a tisztviselők eddig működtek, kimerítő, és ha azok, a kik jelenleg működnek, kimerülnek és beléfáradnak, van-e kilátás arra, hogy az egylet képes legyen más új erőket állítani helyükbe? A jelen körülmények közt, fájdalom! nincs. Bármennyire halasztnék is az orvoslást, e baj nem múlik el magától, ezen okvetlenül erőlesen segíteni kell, s a választmány a köz-gyűléstől várja és reméli, hogy ezáltal komolyan hozzá fog az orvosláshoz.

Nem örömet ismelli a választmány e minden közgyűlésen újra felmerülő panaszot, nem is azért, hogy tán mentse vele mulasztá-sait, mert ha leverőleg hatnak a kedélyekre az imént felfejtett körülmények, mégis azon megnyugtató öntudattal áll a választmány a t. köz-gyűlés eleibe, hogy erejéhez képest a lefolyt félévben annyit tett, hogy vívmányaival töké-letesen meg lehet elégedve. Legyen szabad e vívmányokat tüzetesen elszámolni.

Első helyen áll itt az egylet viszonya a magas kormányhoz. Már a múlt közgyűlésen szerencsés volt a választmány a közgyűlésnek jelentetnie, hogy a m. kormány semmiféle gazdasági ügyben nem intézkedik a nélkül, hogy előbb az egylet véleményét a tárgyra nézve ki ne hallgatta volna; ehez most azon örvendetes tudósítás járul, hogy a m. kormány több rend-beli hivatalos leiratában tisztán kimondta, hogy a Kolozsvárt székelő erdélyi gazdasági egye-let, Erdély földirtokosságának valóságos képviselőjének tekintti.

(Folytatjuk.)

tekeregni. — Van 8 üres ökörszékér, 3 lovas-székér. Az egyik árul öt csomócska füvet, csomója 3 p. kr. A kert kapujánál van eladó hat portio széna a 6 kr. — Van két villa s gereblye-árús. A villa, s gereblye egy áru, 6 kr. darabja. Van hét pántlikás sátor, tizenegy aprólékos, hat nagyobb singes sátor. A gyomorról se felejtkeztek meg; van mézes-kalácsos négy, pecsényesűtő, s italmérő tizenegy, hagymát egy kis leányka árul, kilencz kötést hozott, kötése 2 kr., van benne hat lő vereshagyma. A sarló 16 kr. — Van tizenöt gyapjú a 48 kr., van négy üveges tót; edény négy székérrel, alma két helyt (nyolcz darab 1 kr.) — Két szál czigány-legény nyuza a száraz fát, egy pedig járja. Nehány fiu, s leány. Az asszonyok ludakat árulnak. Nem veszi senki. — A gazdák többnyire elmentek hazulról jó reggel, minekelőtte a czigányság a házához bémézett volna. Jó majorság ez a szegény farahó népe, ezt rántjuk elő mindenre, megnagyságotja a teins urat, meg az asszonyt, a szolgát kisasszonynak hija (ha más nem hallja) nem kisasszony ő, csak szegény cseléd. His oly sép mint egy kontes. Nincs egy darab cipőkéja, tegnap óta nem evett segény Miska. A szolgáló ad neki, — még egy kis salonnát is. Miért is ne adna; még azt is mondta neki a rajkó, hogy jobban beillenék teins assonnak, mint az asszonya, mert az csúf is vén is. Úgy se sokáig él sat. Télen senki se akar tudni róla, elkergetik, ha kér szegény csőrő purdénak. Most megjött a becsületes szegénynek, mert nincs más, a ki a gabonát levágja! — adunk neki 8 p. krt. egy kalangyáért, s enni is. Jó dolog ez, ur az ember mellette! nem is kell egész nap mellette ülni, ebben a nagy melegben, csak estve felé, mikor hűvösödik, vesszük számba a kalangyákat. Örövendünk a kalangyák sokaságának, mégis megpirongatjuk, hogy nagyobbra kösse a kékvet, a mit ő akkor, meg látjuk, meg is tesz. — Lesz sok kalangya gabonánk! harmincz ily kalangyafut is felrakunk egy-egy székérre ... pedig harmincz kéve van egy kalangyában. Megörül (a Párisban, vagy ki tudja hol levő) nagyságos ur a kalangyák sokaságának, s kikalkulálja, hogy 1000 kalangya után lesz 6000 véka szem, mikor kicsépezték a kalangyafiókákat, s lett 974 véka eleje. A másodikja a majorságé Roszul eresztett. Sok eső volt szemzészor stefele. Elvetett száz véka magot, akkor volt volt vékája 40 kr. pp. teszen 66 fr. 40 krt. A földnek adója 10 „ „ „ háromszori szántás 130 „ 20 „ A föld-becsár kamatja 10 „ „ „

Az 1000 kalangya levágására
a. 8 kr. 133 fr. 20 kr.
Az étel; nyolcz ilyen kalangyát vágó
egy ember étel, s pálinka fe-
jenként a. 16 kr. 33 „ 20 „
A behordása, kalangyáját 1 pkrért
(elhozzák mert könnyű) 16 „ 40 „
A csűrbiroknak minden asztagtól egy
véka, az tesz 1 „ 30 „
(300 kalangyát számítva egy asztag.)

Öszvesen 401 fr. 50 krpp.
Már most adjuk el a kilenczszáz
hetvennégy vékát per 24 kr. . . . 389 „ 36 „
Kell pótolni 12 „ 14 „
Honnét? azt a jó Isten tudja.
Lássuk már most ezen száz véka fér-
eji helyet, ha luczarával vetetjük vol-
na el, kell három mázsa mag a. 30 fr. . 90 „ — „
kétzeri szántás, bororálás 50 „ — „

Öszvesen 140 fr. — „
Eltarthat jól conserválva tíz évig, te-
hát egy évre jó 10 „ — „
Lekaszálása négy versen 60 „ — „
Szárzálása, gyűjtése 60 „ — „
A föld adója, becsár kamatja . . . 20 „ — „

Öszves költség 154 fr. — „
Terem a legkisebb calculuban két-
száz székér luczerna a. 3 fr. . 600 fr. — „
Tiszta haszon 446 fr.

Tessék mégis — a mostani igen csekély gabona-ár mel-
lett — gabonát termesztetni!
És még se commassálunk???

GIRÓKUTI.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

* Hg. Schwarzenberg, kormányzó urunk ő magassága tegnap reggel hagyta el, egy héti köztünk mulatás után. Ő magassága tegnap előtt délután megtekinteni méltóztatott a katonaság hadgyakorlatát, a mely az azelőtti napon tartott gyakorlatnál is nagyobb szerű volt. Elutazása előtti napon a cs. katonai zenekar éji zenével tisztelegett ablakai alatt, valamint az az előtti napok mindenikén hol a sétányon, hol benn a városban volt alkalmunk gyönyörködni e jeles zenekar játékában. Általában ő magassága itt mulatása alatt városunk mindennap ünnepet látszék ülni, s hogy e magas látogatásnak több közérdekű kérdéseink megoldását fogjuk köszönni, alapos okunk van remélni.

* Jeles photographusunkat, Veres Ferencet azon kitűnő szerencse érte, hogy kormányzó ur ő magassága kegyeskedett vele magát levéltetni. Az arckép igen jól sikerült.

* Biasini Domokos ur, a kinek a közlekedés érdekében városunk, sőt Erdély annyit köszönhet, enapokban Bécsbe rándult, a hol kényelmes gyorskocsikat készített a debreczeni-kolozsvári vonalra, miután a vaspályának megnyitásával a szolnoki vonallal fel fog hagyni. Ez utjában az állomásokat is úgy szándékozik rendezni, hogy a kocsik mindennap indulhassanak, s 24 óra alatt megtegyék a Kolozsvár és Debreczen közti útját.

— Nemesített ló. Nem a pesti, hanem a kolozsvári Komló kert zsulolásig tömve volt vacsoráló vendégekkel; a kolozsvári hírhedt barna művészek s köztük a kis Salamon lelkes magyar nótáival ihletés vezéreltél a vendégek komoly arczaira: komoly, mondjuk, mert hiszen, mint vásáros és szűk időben szoktak, bárha külön-külön eszmékben, de a civilizáció igen érdekes feladatát: a pénzt tárgyalták, már pedig ez nagyon komoly dolog. A mint a nagy Salamon — mi nem tűrhetjük tovább a világ ily vastag méltányatlanságát; ideje már, hogy városunk művészei valahára megnyerje — nem! — ezt már rég megnyerte, hanem, megkapja érdemelt nagy nevet — tehát a mint a nagy Salamon isteni nyiretyűje éppen a „friss magyarban“ az utolsó villanyszó vonást elvégezte, a Komló kert különböző társaságokat alakított, vendégei néhány perc múlva ismét visszatértek a komolyabb eszmékre t. i. a vásárra s a pénzforgásra, körüljárak, futásának kalandos eseményeire; minthogy éppen ott vagyunk, hallgassuk meg mit beszélnek az éppen mellettünk ülők. „Úgyan, Mócsi barátom, beszéld el, hogyan adtad el a lovadat?“ Szóltat meg egyik czimbora egy éppen hazakészülő másik czimbora. „Mennem kell pajtás, most is igen sokáig mulattam.“ Új le, új le, beszéld el hogyan adtad el a te nemesített lovadat, biztattak többen a társaságból. „Bárátim, elbeszélem röviden, mert sietek; miután sehogyse akarták megvenni, pedig tíz sensalt is fizettem, hogy nevőt kerítsenek, ha mindjárt kötéllal fognak is egyet, hogy tőle menekülhessek, eladtam 10 forint; ebből levonva a sensálók díját s a kapoczánpénzt — még pótoltam 40 krral.“ „Ne búsulj, Mócsi, szóltat egy barát részlevő hang, lovadat ma láttam szabadon nyargalászni lakosod felé, eddig rég álltál benn van s még egyszer eladhatod.“ „Na bárátim, szóltat istállóból a vigasztalt barát, úgy világos viradtig maradok itt, nehogy innét meggyűljön vele a bajom — inkább házam felé se megyek.“ Ha azon urnak felesége is olyan gyöngéd lesz, vagy van, mint lova nemesített volt, úgy az életben nem sok baja lesz az irigyekesek.

— „Hála istennek, sokat kerestem ezen a vásáron,“ mondá egy becsületes mesterember, hihetőleg egyik ismerőse. „En is mindig kerestem, de mitse leltem,“ felelt a másik. Ez bizonyosan flaszterkoptató lehetett, vagy vén leány, ki a jobb napokban fennhordozá orroskáját; — vagy . . . de ki számlálhatná elé mindazokat, kik a sült galambra várnak.

— Az „Österr. Z.“ szerint egy idő óta tanácskozmányok folynak az ausztriai sajtó viszonyait illetőleg. Beszélnek, hogy javaslat tételre az iránt, hogy a hírdetések fölvetelének joga a hivatalos lapok kirekesztő szabadalmává tétessék. Híre jár, hogy a hírlapi bélyegadó is be fog hozni. Az Ö. Z. örömet elhízi, a mivel biztatnak, hogy t. i. az ausztriai birodalmi nem hivatalos sajtóknak megsemmisítése nincs célba véve. De megtörténik gyakran az is, mi nincs célba véve, mivel az életbe léptetett intézkedések következei nem voltak jól kiszámítva. A hivatalos lapok nem lehetnek a nem hivatalos lapok surrogatuma, éppen oly kevésbé, mint az énekes könyv és államnaptár nem képes föllelőssé tenni a könyveket. Ha Ausztria nem hivatalos sajtója el lesz nyomva, ugyanazon sajtó a szomszédoknál fog emelkedni. Boroszló, Drezda, Augsburg fog az ausztriai birodalom népeinek rendes olvasmányt nyújtani, s a berlini sajtó-hivatal gondoskodik majd a táplálatról, mely az ausztriai gyomornak valahogy meg ne arson.

— Aon tanácskozások, melyek a cs. k. belügyminiszteriumban több tartománybeli magas államhivatalok meghívása mellett a cs. k. hatóságok ügymenetének egyszerűsítésére nézve folytak, közel vannak a befejezéséhez. Jul. 23-án az összes tagok báró Bach-miniszter ő exczájához ebédre voltak hivatalosak. A tanácskozásnak kizárólagos czélja volt a cs. k. járási hivatalok ügykörének szervezése.

B. H.
— A cs. k. szab. állam-vasut-társulat a maga bányaműhelyein munkás gyarmatokat szándékozik a porosz-sziléziai gyarmatok mintájára állítani. A bányaműhelyeken a társulat költségén házak építtetnek, melyek a munkásoknak lakásul fognak szolgálni. Minden ház négy osztályra osztatik, s minden osztály egy munkás lakot képez, melyhez egy kis kert is tartozik.

B. H.
— A cs. k. postahivataloknak tudtul van adva, hogy Gyurgyevóban Oláhországban a cs. k. postakiadóság meghagyatik, mely úgy mint azelőtt levél- és fuvarposta küldemények fölvetelére és kiszolgáltatására foglalkozandik. A bel vagy ausztriai egyleti postadíjon, mely Felső-Tömöség, mint határpostahivatalig fizetendő, és az idegen díjon kívül, a levelek Gyurgyevába vagy Rutschukba az Oláhországban történendő szállítástól latjától 9 krajczár a díj.

B. H.
Sajtóhírb. Mult 104. számunk K. Napló rovatában, a Kolozsvárti özpontosított katonaság hadgyakorlata „honias“ látványt nyújtott, h. olv. „harcias“ látványt. — 103. sz. K. Napló rov. közlés. hasábj. alól kezdv. első sorában „3000“ d. arany h. o. „300“ d. a.

K Ü L F Ö L D.

Franciaország. A párisi vádkamara elfogadta jul. 24-én a merényletre vonatkozó jelentést. Ezen jelentésben Tibaldi, Bartolotti s Grilli a császár meggyilkoltatására szövetkezett összeesküvéssel, Mazzini, Ledru-Rollin, Massarenti és Campanella a bűnrészséggel vádoltatnak. Ez ügy, tudomás szerint, aug. közepén kerül esküdt szék elé.

Grilli és Massarenti hazugságnak nyilvánítják a „Moniteur“ azon állítását, hogy ők a császár elleni merényletben részt vettek volna. Ledru Rollin pedig felszólítja a francia kormányt, hogy kívánja csak az ő kiadatását, ha egész Europa előtt neveltségessé akarja magát tenni. — A „Constitutionnel“ szerint remélik, hogy Angolország bizonyítványokkal szemben, nem tagadja meg a kiadást. A francia kormány azért kér bízottat oly nagyot, t. i. a kiadást, hogy legalább a kisebbet — a kiutasítást megnyerje.

— Párisból igen hitelt érdemlő forrásból írják, hogy oly szövetkezés van készülöben, melyben Franciaország is részt akar venni, s a melynek czélja a szárd kormányt arra indítani, hogy a mostani kormányzati formát mássá alakítsa át. Egyedül Oroszország volna az, mely elég esodálatosan a terv utjában áll; azonban csakis azért, mivel Oroszország a maga legújabb politikájával Ausztria irányában még fel nem hagyott.

— Béranger hátrahagyott művei, melyek egy önszerkesztette életirásból és 95 költeményből állanak, oct. hóban fognak megjelenni Perrotin-nél. Azon koszorúk és bokréta, melyek Béranger ideiglenes nyughelyén lerakotnak, s melyek közül némelyek Franciaország leg-távolabb eső részeiből, sőt külföldről is érkeznek, már csaknem egy kis hegyet képeznek; s számukat nagytíz nélkül 40 — 50 ezerre tehelni vélik.

Anglia. Az indiai ügyek foglalják el most az előtér. Az indus posta a retteggé várt sürgönyökkel megérkezett, és Dizraeli a kormány elleni harczot a parlamentben megkezdte. A tory-vezér, a mennyiben beszéde távirati kivonatából látható, mindenekelőtt azt ügykezett kimutatni, mikép az indiai fölkelés nem csupa katonai lázadás, hanem valóságos nemzeti fölkelés; erre felhívta a kormányt, hogy elégséges hadie ön kívül egyszersmind egy királyi bizottmányt is küldjön Indiába, melynek feladata lenne, az ottani lakosság panaszait meghallgatni, s egy kir. hirtelményt tenni közzé, melyben az indo-britt birodalom lakóit biztosítja, hogy vagyona oltalmaztatni s szokásai, valamint vallása tiszteletben fog tartatni. A kormányt fenyegető vihart elfordította csakhamar l. Russell módosítványa, mely szerint a királynőhöz felirat lenne fölterjesztendő, azon kijelentéssel, hogy a parlament ő felségét az indiai lázadás elnyomásában teljes erejével támogatni, s azon fog lenni, hogy minden intézkedések megtétessenek, melyek India népességét megnyugtanni képesek. Az indítvány és módosítvány közli lényeges különbséget eléggé kitünteti maga az eredmény, mely Dizraeli indítványának elvettétése után Russell módosítványának egyhangú elfogadtatásában nyilvánult.

Magok az indiai tudósítások nagyon aggasztók. Bernárd thnok még folyvást erősítésekre vár Delhi előtt, hogy működhessek, s mig Delhi, ez ő történelmi város áll, a lázadás nincs elnyomva. A bengáliai hadsereg megszünt létezni, azon ezredeken, melyek nyíltan fel nem lázadtak, szintén nem hisznek, s őrizet alatt tartják azokat. A kalkuttai benszült ezredek is le vannak fegyverezve; némelyiket ezek közül még néhány hét előtt személyesen megdicsérté a főkörmányzó jó viseletéért. Az összekötött és a felső tartományokkal csaknem egészen meg van szakasztva, s az onnan érkező hírek nagyon busitók. Hyderabadban, Nizam területén, szintén ki-tört a fölkelés. A madrasi és bombayi hadseregek azonban mindez ideig hívek maradtak. Oudh korábbi királya és minisztere Kalkuttában William erődben fogságban ülnek. Vádolva vannak, hogy az angol uraság elleni összeesküvés élén állottak. Hongkongban jun. 10-én tudták meg az indiai ügyek állását; lord Elgin és Asburnham tábornokhoz fölcsólitás ment a főkörmányzóhoz, hogy csapataik egy részét indítsák Indiába. — Az angol kormány hivatalos sürgönye azonban azt mondja, hogy Bengáliában kevésbé van a lázadás elterjedve, mint attól tartottak.

— A miniszterialis „Post“ azon nézetét fejezi ki, mikép a kormánynak számos javításokat kell behozni India igazgatásába, ha az ama tartományban kor-szakonként előforduló lázadások ismétlődését meg akarja gátolni, kívánatos változtatásokul kiemeli a korona, s a keletindiai társulat közti viszonyok egyszerűsítését, s ezen két hatalom felelősségének pontos elkülönzését, továbbá a sereg újra szervezését, az abbani jobb fegyverem helyreállítását, s az Indiában europai csapatok erősítését.

— A chinai vizeken közelebből nem csekély összeütközés történt a két ellenséges fel hajói között; az angolok 140 chinai ágyusájkát és egy erődöt foglaltak el.

Törökország. A cserkesz táborból jött legújabb tudósítások szerint, melyek e részben az orosz tudósításokkal egyeznek, annyi bizonyos, hogy az oroszok már huzamos idő óta egy helyen kénytelenek vesztegelni a Kubánnál, a csekeszek megtámadásai ellen védvén tábor-állásukat.

Olaszország. Az olasz eseményekre nem csekély fonyt vet a halálos sebben elvérzett Pisacane ezredesnek egy levele, a melynek felirata: „Ez az én politikai végrendeletem.“ E levélből hite helyeket emeljük ki:

„Politikai elveim eléggé ismeretesek; hiszek a socialismusban, de az én socialismusom elűt a francia tanoktól, a melyek többé-kevésbé mind, a nemzetben tulnyomó monarchiai és despotai eszmékben alapulnak; Olaszországnak pedig, s tán egész Európának közel és elkerülhetlen jövője ebben van. A socialismus, melyet én vallok, e két szóban özpontosul: szabadság és egye-sülés. E véleményem bőven kifejtém a két általam írt kötetben, mely közel hat évi tanulmány gyümölcse, s melynek, idő rövidsége miatt, nem adhattam meg a styl ékes-ségét.

„En arról vagyok meggyőződve, hogy a vasutak, gőzgépek, az iparban történő javítások, szóval mindaz, ami megkönnyebbíti a közlekedést, végzetlenes törvény-nél fogva, csak arra szolgál, hogy a néptömeget el-szegényítse. Mindezen eszköz neveli a termények mennyiségét, de kevés számú kezekbe pontosítja össze, úgyhogy az annyira feldicsért haladás voltaképpen nem egyéb hanyatlásnál; s csak azon szempontból lehet haladásnak vennünk a képzelt haladást, hogy általa a nép el-szegényedése előmozdítván, azt csatlakoztatván a társadalmi rendet, mindenki kezére fogja a vagyont játszani, mely most kevesekébe van. Meg vagyok győződve, hogy Olaszország vagy rabszolgá marad, vagy a szabadság által lesz naggyá; meg vagyok győződve, hogy a mérsékelt győgyesek, minő az alkotmányosság Piemontban, s a progressiv javítások Lombardiában, célhoz nem vezetnek, sőt késleltetik Olaszország felszabadulását. Azt is hiszem és vallom, hogy a piemonti alkotmányosság sokkal ártalmasabb az olasz ügyre nézve II. Ferdinánd zsarnokságánál, s ha Piemont oly elvek szerint lesz vala kormányozva, mint a többi olasz állam, Olaszország torradalma ma már megtörtént dolog volna.

„Ez igen határozott nézet azon mély meggyőződésből foly, hogy az eszmék terjesztése agyrem, s a népnevelés képtelenség. Az eszmék a tényekből származnak, és soha sem a tények az eszmékből; s a nép soha sem lesz szabad a műveltség által; hanem művelt lesz a szabadság által. A hazafinak, ki honára nézve magát hasznossá akarjantenni, nincs egyéb mit tennie, mint türelmesen várni apercet, midőn egy anyagi erővel kezdett forradalomban közreműködhetik; szerintem csak összeesküvések, fölkelési kísérletek soránát jut Olaszország a maga céljához (az egységhez) sat.

Oroszország. Az orosz császár közelebből Antonnelli bibornokot Sz. Andráss lovagjává nevezte ki, de azért még nem kell azt hinni, hogy az orosz kormány a

birodalmában levő katolika vallás iránt szeretettel akarna viselkedni. Lengyelország több kerületéből nem rég kénytelenek intéztetvén a csárhoz, melyben a folyamosdók katolika vallásuk szabad gyakorlása és a lengyel nyelvnek az iskolákban alkalmazása mellett emelnek szót; ezen kérények megvetéssel lőnek visszautasítva.

Spanyolország. A „Nord“-nak írják Madridból jul. 12-ről, hogy a befogatások mindegyre folynak. A madridi kormányzó nem hiszi, hogy a köznyugalom iránt kezeskedhessék, míg csak Madridban 5000 s az ország többi részében 50,000 személy fogságban nem lesz. A befogatottak száma már 1549-re meggy föl. A kormány azon hitben van, hogy mindaddig nem lehet a köznyugalom iránt kezeskedni, míg csak Madridból legalább is 5000 személyt el nem távolítanak.

UJ P O S T A.

A dunai fejedelemségeket illető aggályos tudósítások minden oldalról erősítést nyernek. Így a „Nord“-nak a leghatározottabban írják Párisból, miként az orosz, francia, szárd és porosz biztosok Bukarestben már is oda utasítják, hogy a 19-ki moldvai választásokat ne ismerjék el, mert azok hiányos választási lajstromok szerint történtek, a melyek a párisi szerződés pontjaival ellenkező szellemben készítvők s az ad hoc divánoknak úgy kell megalakulniuk, hogy a társaság minden osztályainak érdekeit a legszorosabban képviseljék. Egyszersmind utasítást kapott a francia követ Thouvenel arra nézve, hogy a nagyvezirnek terjeszse elé a Vogorides kaimakam ellen a francia biztos által összegyűjtött sérelmeket. A „Nord“ úgy véli, hogy — a mi-ben igaz is lehet — e lépés az ausztriai és angol követ részéről élénk harcot és ellentállást idézend elő, a kik természetesen pártlandják a kaimakamot.

Egyébiránt ki tudja, mi fog történni? vajjon az öreg

Palmerston kiállja-e a sarat mind végig a fejedelemségek kérdésében is, mint ki fogja állni minden bizonynyal Chinával s az indiai lázadókkal szemben? Napoleon császár, mint írják, személyesen fogja Angliában az uniót sürgetni, s e részben a fejedelemségekbeli angol biztos Bulwerben is erőlyes segítő társra talált, a ki lord Redcliff stambuli angol követ mellett önállóbb szerepet szeretne játszani. Nem lehetlen, hogy Palmerston enged ez ügyben Napoleonnak, hogy erőlyesebb közrehatást és segélyt nyerhessen tőle Chinában.

— Dizraeli beszédét mindenki remekműnek nevezi, de mindemellett is inkább csak lehangoló hatást tett a parlamentre s közönségre. A mindjárt reá Trieszten által Keletindiaiból jött kedvezőtlen hírek e komoly hangulatot nevelik, de egyszersmind a nemzet áldozati készségét is feljebb fokozzák. Dizraeli valóban nem jól választotta meg a percet, hogy az ellenzéki téren babérokat arasson. Jobb tapintatot tanusított I. Russel, a mit mutat azon körülmény, hogy az ő kormány iránti bizalomsvázásra felhívó javaslata egy értelemmel el lön fogadva.

— Ledru Rollin a francia vizsgáló bírőhoz csakugyan irt egy, magáról, az összeesküvésben minden részvétel elhárítani törekvő levelet. Nyilatkozata szerint ő Franciaországban minden kigondolható forradalmi eszközökkel hatni és politikai meggyőződésének pártot szerezni törekszik; hogy ő a francziák fölkelését óhajítja s annak előidézésén iparkodik; hogy azonban ő az orgyilkosságot soha sem ajánlotta, s az természetével s elveivel ellenkezik, sat.

— Londonban ismét új német legio alakításáról szólnak India számára, mely 10,000 főből állna, s mindazon tisztakat megnyerni remélik, kik az első német legióban szolgáltak.

Bécsi börzse. Augst. 4-ken Erdélyi urb. pap. 86/4, Magyar urbéri pap. 80/4, Nevezeti kölcsön 84/10, Arany pénz 7/4, Ezüst 5/4.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

Kivonatban.
Az erzsébet-városi cs. k. járáshivatal mint törv. szék f. é. jul. 16-ról 982 sz. a. tudatja, hogy idősb Szentpéteri István elfoglalt ház helyét az új utcában, és a határon fekvő 11 darab földjét, Goldschmidt Zachar és Daniel kérelmére f. é. augst. 17-én és 25-ken d. u. 3 kor a hivatal iródájában közérverésen eladják.

Az elegy járás hivatalos személyeire rendelt országos cs. k. bizottság Szébenben f. é. jul. 25-ről 6377 sz. a. pályázatot hirdetve a járás hivatalnál megüritült jegyzői állomásra 400 ez. ft. évi fizetéssel. A pályázók adják be oda szabályszerű kérelmeiket 4 hét alatt.

A tekei cs. k. járáshivatal f. é. jul. 15-ről 2895 sz. a. pályázatot hirdet a Tekében felállított közszéki orvosi állomásra 400 e. ft. évi fizetéssel. A pályázók adják be oda szabályszerű kérelmeiket f. é. augst. 31-éig.

A m.-illyei cs. k. járáshivatal mint törv. szék f. é. jul. 20-ról 670 sz. a. tudatja, hogy Kassai Karolina Martonosi N. né és Kassai Veronika Nagy N. né elfoglalt 36 számú házát M. Brettyén és hozzá tartozó földjét, Simon János kérelmére, f. é. augst. 20-án és septemb. 24-én d. e. 10-kor az ottani hivatalban köz érverésen eladják.

A szilágy-somlyai cs. k. járáshivatal mint

törv. szék f. é. jul. 20-ról 16 sz. a. felhívja Pececsben elhalt idősb Játár Lika örökösét, ellenök, székellyhidi György Márton által, a néhaihoz letett 630 váltó ft. kiadása iránt. Tárgyalási határidő f. é. augst. 10-ke d. e. 3-kor. Részköze kirendelt ügyvéd Dombi László helyettes Zachariás János.

A dézs-megyei cs. k. törv. szék f. é. jul. 8-ról 3150 sz. a. tudatja, hogy Pap Kristóf örökössei Pap Márton és társai 783 számú elfoglalt házat Dézsben, Szamosújvár városa kérelmére, f. é. augst. 22-ken és sept. 25-ken d. e. 9-kor az ottani hivatal iródájában köz érverésen eladják.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. jul. 16-ról 6472 sz. a. tudatja, hogy Nagy István és neje Kenyeres Zsuzsanna 207 és 208 számú elfoglalt házat kül-középutczában Kolozsvárt, f. é. augst. 28-án d. e. 10-kor az ottani hivatal iródájában köz érverésen, becsáron alól is el adják.

A dézs-megyei cs. k. törv. szék f. é. jul. 7-ről 2622 sz. a. tudatja, hogy Vajda Ferencz elfoglalt 86 és 176 számú két házhoz tartozó kertekkel együtt, Schilling János kérelmére, f. é. augst. 27-ken és septemb. 25-ken d. e. 10-kor a bizottsági szobában köz érverésen eladják.

(3—3)

HIRDETMÉNY

a földtehermentesítési kárpótlási tőkek kirendelése tárgyában.

A szászvárosi cs. k. kerületi törvényszék részéről a földtehermentesítési országos bizottmánytól átkerkezett jogérvényes 1857 június 27-ről 5789 száma alatt költ fölszámítási határozat folytán Kitiidő özvegy Bágya Ferencz né asszonyság részére, Kitiidő 24 holdat és 1137 1/2 ölet tévő négy telek után 576 pft. 35 1/4 kr. tőkeösszeg, 1 ft. 10 kr. kamattal, 1857 július 1-től járó kamattal, 1857 július 4-ről 582 szám alatt költ határozat folytán N. Rápollan 19 holdat és 200 ölet tévő három telek után 446 ft. 15 kr. tőkeösszeg, 1 ft. 10 kr. kamattal 1858 januárius 1-től járó kamattal, és 78 ft. 5 1/4 kr. kamattal, a megszünt urbéri szolgálmanyok végleges kárpótlásul előlegesen utalványoztatván a kárpótlási tőkek kirendelésének teljesítése végett eljárás ezenel megnyitattik. Erre nézve hirdetményi határidőül 1857 szeptember 23-n tárgyalási hatánapul pedig 1857 november 25-ken d. e. 9 órára oly megjegyzéssel tüztetik ki, hogy a hirdményi határidő elmulasztása és a tárgyalási hatánapról elmaradás ellen, az előbbi állapotban visszahelyezés meg nem engedhet. Ehez képest felszólítottak:

1-ör. Azok, kik az elősorolt kármentesített jószágok vagy jogokrai igényeket az 1853-dik évi május 29-én kelt, nyiltparancs főbírod. törvénylap 100 sz. engedélyéhez képest az 1854 augstus végével lejárt egy évi határidő alatt bírőlag érvényesítették, hogy az iránt magokat igazolják.

2-ör. Azokat, kiket az idézett nyiltparancs engedélyéhez képest a visszaváltási jog érvényesítése végett még hosszabb határidő illet, — hogy ezen igényt okiratokkal támogatva jelentsek be, vagy magokat a per megindítása iránt igazolják.

3-ör. Azok, kik a kárpótlási tőkére, vagy annak kamataira igényt más jogcimből támasztanak, — hogy ebbéli jogait érvényesítsék.

4-er. Azon hitelezők, kik követeléseiknek 1856 évi mártius 1-je előtt eszközölt bétáblázása folytán a kármentesített jószágra elsőbbségi jogokat nyertek, — és a kárpótlási tőkéből kielégítéshez igényt akarnak formálni, ezen igényt jelentsek be, — megjegyeztetvén, miszerint ebbéli igazolásuknak és bejelentésüknek a fentebb kitűzött hirdetményi határidő alatt a bejelentés és minden esetre hitelesített felhatalmazványynal ellátandó képviselőjének vezeték és kereszt neveik és lakáshe-lyök pontos földadása mellett annál bizonyosabban szükség megtörténni, mivel ellenkező esetben mindezen személyek a kárpótlási tőke kirendelése iránti tárgyalásból ki fognak rekesztetni, s az 1. 2. 3-ik pontok alatt kijelölteknek csupán az tartatik föl, netaláni jogait csak az ellen érvényesíthessék, kiknek a kárpótlási tőke s kamatai hozzásárai joga e tőke kirendelése iránti tárgyalásnál elismertett.

Végre azok, kik a fentebb meghatározott igazolásukat, vagy bejelentésüket a hirdetményi határidő alatt benyújtották, ezenel felhivatnak, hogy a kárpótlási tőke kirendelése végett tárgyalásra a fent kitűzött tárgyalási hatánapon ezen bíróság előtt személyesen vagy törvényes meghatalmazottjaik által annál bizonyosabban jelenjenek meg, mivel különben úgy fognak tekintetni, mintha semmi igazolást vagy bejelentést nem nyújtottak volna be; egyuttal értesítettek az illetők, hogy a fennemlített tárgyaláskor a földadóra nézve ideiglenileg felállított országos bizottmány által netalán utólagosan kiűszített tőkére is figyelem fog fordítani, és hogy mindazon hitelezők, kik bejelentésüket elmulasztották, minden ebbéli igényüket a fennemlített császári nyiltparancs 25-ik §-sa 4-ik szakában elősorolt megszorítások mellett elvesztendik.

A hirdetményi határidő alatt beérkezett igazolások és jelentések, úgy szintén a lejárt vagy tüstént felmondható adósságoknak a kárpótlási, tőkérei utalása iránti kérények a hivatalos órák alatt az irodában megtekinthetők lesznek.

Szászváros, július; 17-dik 1857.

A szászvárosi cs. kir. kerületi törvényszék üléséből.

HIRDETMÉNY

a földtehermentesítési kárpótlási tőkek kirendelése tárgyában.

A szászvárosi cs. k. kerületi törvényszék részéről a földtehermentesítési országos bizottmánytól átkerkezett jogérvényes 1857 június 27-ről, 5,769 száma alatt költ fölszámítási határozat folytán Butini Kozma István úr részére a megzünt urbéri szolgálmanyok végleges kárpótlásul:

a) Rosztóison 173 holdat és 1088 ölet tévő négy telek után 4,052 pengő ft. és 32 phr. tőkeösszeg, 1 ft. 30 kr. kamattal.

b) Guraróban 206 holdat és 1449 ölet tévő „ „ „ 4,827 „ „ és 47 1/4 kr. tőkeösszeg, 1 ft. 10 kr. kamattal.

c) Dumbavában 52 holdat és 15 4 ölet tévő tizenhárom telek után 1,059 pengő ft. és 18 kr. tőkeösszeg, 1 ft. — kr.

és így összesen 9939 pengő forint és 37 kr. kárpótlási tőke 1857 július 1-től járó kamattal és 1476 pft. 54 kr. kamattal előlegesen utalványoztatván, a kárpótlási tőkek kirendelésének teljesítése végett eljárás ezenel megnyitattik. Erre nézve hirdetményi határidőül 1857 szeptember 30-ka, tárgyalási hatánapul pedig 1857 december 2-dika délelőtt, 9 órára, oly megjegyzéssel tüztetik ki, hogy a hirdményi határidő elmulasztása és a tárgyalási hatánapról elmaradás ellen az előbbi állapotban visszahelyezés meg nem enged ető. Ehez képest felszólítottak:

1-ör. Azok, kik az elősorolt kármentesített jószágok vagy jogokrai igényeket az 1853 ik évi május 29-én kelt, nyiltparancs főbírod. törvénylap 100 sz. engedélyéhez képest az 1854 augstus végével lejárt egy évi határidő alatt bírőlag érvényesítették, hogy az iránt magokat igazolják.

2-ör. Azokat, kiket az idézett nyiltparancs engedélyéhez képest a visszaváltási jog érvényesítése végett még hosszabb határidő illet, — hogy ezen igényt okiratokkal támogatva jelentsek be, vagy magokat a megindítása iránt igazolják.

3-ör. Azok, kik a kárpótlási tőkére, vagy annak kamataira igényt más jogcimből támasztanak, — hogy ebbéli jogait érvényesítsék.

4-er. Azon hitelezők, kik követeléseiknek 1856 évi mártius 1-je előtt eszközölt bétáblázása folytán a kármentesített jószágra elsőbbségi jogokat nyertek, — és a kárpótlási tőkéből kielégítéshez igényt akarnak formálni, ezen igényt jelentsek be, megjegyeztetvén, miszerint ebbéli igazolásuknak és bejelentésüknek a fentebb kitűzött hirdetményi határidő alatt a bejelentés és minden esetre hitelesített felhatalmazványynal ellátandó képviselőjének vezeték és kereszt neveik és lakáshe-lyök pontos földadása mellett annál bizonyosabban szükség megtörténni, mivel ellenkező esetben mindezen személyek a kárpótlási tőke kirendelése iránti tárgyalásból ki fognak rekesztetni, s az 1. 2. 3-ik pontok alatt kijelölteknek csupán az tartatik föl, netaláni jogait csak az ellen érvényesíthessék, kiknek a kárpótlási tőke s kamatai hozzásárai joga e tőke kirendelése iránti tárgyalásnál elismertett.

Végre azok, kik a fentebb meghatározott igazolásukat, vagy bejelentésüket a hirdetményi határidő alatt benyújtották, ezenel felhivatnak, hogy a kárpótlási tőke kirendelése végett tárgyalásra a fent kitűzött tárgyalási hatánapon ezen bíróság előtt személyesen vagy törvényes meghatalmazottjaik által annál bizonyosabban jelenjenek meg, mivel különben úgy fognak tekintetni, mintha semmi igazolást vagy bejelentést nem nyújtottak volna be; egyuttal értesítettek az illetők, hogy a fennemlített tárgyaláskor a földadóra nézve ideiglenileg felállított országos bizottmány által netalán utólagosan kiűszített tőkére is figyelem fog fordítani, és hogy mindazon hitelezők, kik bejelentésüket elmulasztották, minden ebbéli igényüket a fennemlített császári nyiltparancs 25-ik §-sa 4-ik szakában elősorolt megszorítások mellett elvesztendik.

A hirdetményi határidő alatt beérkezett igazolások és bejelentések, úgy szintén a lejárt vagy tüstént felmondható adósságoknak a kárpótlási, tőkérei utalása iránti kérények a hivatalos órák alatt az irodában megtekinthetők lesznek.

Szászváros, július 17-dikén, 1857.

A szászvárosi cs. kir. kerületi törvényszék üléséből. (3—3)